

terapii antiandrogeny, inzulinovými senzitizerami a režimovými opatřeními včetně redukce hmotnosti. Zmíněn je i mužský ekvivalent syndromu polycystických ovaríí a doporučení pro léčbu a sledování pacientek s PCOS.

Předností publikace je početná obrazová dokumentace a přehledné ta-

bulky. Seznam zkratk a rejstřík jsou standardní součástí monografie.

Souhrnem lze konstatovat, že se jedná o velmi kvalitní a přehlednou publikaci, která shrnuje současné poznatky o tomto častém, a ještě ne zcela probádaném onemocnění, a která poskytuje i praktické údaje o diagnostice a terapii. Lze ji proto doporučit nejen gynekologům a endo-

krinologům, ale také internistům, praktickým lékařům a lékařům připravujícím se k atestaci z příslušných oborů.

MUDr. Věra Olšovská
endokrinologické pracoviště II. interní
kliniky LF MU a FN u sv. Anny

Doručeno do redakce: 8. 11. 2004

**Tomáš Skalický, Vladislav Třeška, Jiří Šanjdaufer et al. Chirurgie jater.
Praha: Maxdorf 2004. 180 stran. ISBN 80-7345-011-9.**

V první české monografii věnované chirurgii jater podávají autoři přehledný a komplexní obraz této oblasti chirurgie, kromě problematiky transplantační.

Jaterní chirurgie prošla v posledních desetiletích rychlým rozvojem. Pokrok umožnily nové poznatky o funkční anatomii jater, propracování operačních technik, použití nových moderních přístrojů a pokrok v anestezii a pooperační péči.

Kniha je rozčleněna do 12 hlavních kapitol, jejichž text má rozsah 160 stran, a uváděné údaje jsou dokumentovány 68 literárními citacemi. Srozumitelnost a názornost textu je podpořena 78 schémata, řadou RTG-snímků a grafů. Operační techniky jsou dokumentovány v příloze 29 barevnými obrázky z práce na operačních sálech. Vhodným doplněním je krátká informace o autorech a spoluautorech monografie.

1. kapitola je věnována *historii jaterní chirurgie*. Bohužel zde není žádná zmínka o vývoji u nás.

V 2. kapitole je velmi přehledně s využitím srozumitelných schémat zpracována, pro chirurgy velmi důležitá *funkční anatomie jater*.

3. kapitola je věnována *zobrazovacím metodám*, které se využívají pro diagnostiku onemocnění jater. Autor kapitoly rozebírá jejich možnosti, indikace, základní údaje o technice. Ty-

pické patologické obrazy ložiskových onemocnění jater jsou prezentovány v obrazové dokumentaci. Kapitulu doplňují intervenční radiologické metody, které mohou v některých případech alternovat chirurgický výkon (perkutánní drenáže, endovaskulární embolizace, portosystémové zkraty – TIPS).

4. kapitola popisuje operační *techniku jaterních resekcí*. Autor přehledně informuje o základních typech anatomických resekcí, obecných principech a upozorňuje na hlavní zásady a úskalí jednotlivých fází resekce jater.

V 5. až 7. kapitole se pojednává o *etiopatogenezi, symptomatologii, diagnostice a terapii primárních a sekundárních tumorů jater*. Rozpracovány jsou prognostické faktory přežívání nemocných po jaterních resekcích. Z tohoto hlediska se hodnotí: mimojaterní šíření metastáz, velikost resekčních okrajů, staging primárního tumoru, počet a velikost ložisek, disease-free-interval, markery a věk. Dále jsou uvedeny možnosti léčení u neresekabilních tumorů: destruktivní metody (alkoholizace, kryodestrukce, laser, a především nyní často používaná metoda radiofrekvenční termoablace – RFA), chemoembolizace, systémová a lokoregionální chemoterapie, kombinace výkonů.

8. kapitola se zabývá *jaterními cystami a abscesy*.

9. kapitola je věnována problematice *karcinomu žlučníku*. I když je poranění jater zařazeno až do 10. kapitoly, je zpracování této velmi důležité oblasti jaterní chirurgie velmi pěkné, moderní a přehledné. Autor zdůrazňuje hlavní postupy a zásady diagnostiky, léčení jak konzervativní, tak invazivní.

11. kapitola je věnována *chirurgickým onemocněním jater dětského věku*, která především v oblasti léčení mají svá četná specifika. V poslední 12. kapitole jsou rozebrány *pooperační komplikace*.

Závěrem lze říci, že velmi pěkná a přehledná monografie plzeňských a pražských lékařů se jistě stane základním studijním pramenem nejen pro chirurgy, ale bude i cenným materiálem pro gastroenterology, rentgenology a onkology. Kniha informuje lékaře nechirurgických oborů o možnostech, zlepšujících se výsledcích, indikacích, ale i úskalích a hranicích chirurgické léčby onemocnění jater. Autoři jasně prokazují, že chirurgie jater se vyvíjí v samostatnou oblast všeobecné chirurgie a že specializace v této oblasti chirurgie je nutností.

doc. MUDr. Jindřich Leypold, CSc.
II. chirurgická klinika LF MU
a FN u sv. Anny, Brno

Doručeno do redakce: 14. 10. 2004